

31-1-1985

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΦΟΠΛΙΣΜΟ

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΗΠΕΙΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

Συνέντευξη Τύπου, έδωσαν στις 3.30' το απόγευμα, σε κεντρικό ξενοδοχείο της Αθήνας, οι συμμετέχοντες στη συνάντηση της Αθήνας για την ειρήνη και τον αφοπλισμό.

Μιλώντας στην αρχή ο Πρωθυπουργός κ. Ανδρέας Γ. Παπανδρέου είπε τα ακόλουθα:

"Θα σας διαβάσω το κοινό ανακοινωθέν, που εγκρίθηκε σήμερα το πρωί (το κοινό ανακοινωθέν, έχει διανεμηθεί, στην αγγλική και ελληνική γλώσσα, σε ξεχωριστά δελτία), και μετά τη σύντομη παρέμβασή μου θα ζητήσω από τον Πρόεδρο Αλφονσίν, τον Πρόεδρο Νυερέρε, τον Πρωθυπουργό Ούλαφ Πάλμε και όλους τους συμμετέχοντες να πούν και αυτοί μερικά λόγια. Αμέσως μετά, θα είναι ελεύθεροι οι δημοσιογράφοι να υποβάλουν ερωτήσεις σε οποιονδήποτε από τους πενήντα περίπου συμμετέχοντες.

Όπως θα ξέρετε η πρωτοβουλία αυτή για την ειρήνη ξεκίνησε τον Μάιο του 1984. Η ανταπόκριση στην έκκληση των πέντε ηπείρων, όπως την ονομάζουμε, ήταν ασυνήθιστα έντονη και θερμή. Αυτό ίσως να οφείλεται στο ότι σήμερα αντιμετωπίζουμε μια δύσκολη ιστορική στιγμή. Είναι η στιγμή που πρέπει να αποφασίσουμε αν θα συνεχίσει να υπάρχει ο πολιτισμός μας ή θα καταστραφούμε. Μετά τη δήλωση αυτή των "έξι" έγινε μια συνάντηση στο Νέο Δελχί, υπό την προεδρία του νέου Ινδού Πρωθυπουργού Ρατζίβ Γκάντι.

Υιοθετήσαμε, εγκρίναμε μια δήλωση του Νέου Δελχί. Γιατί, παρά το ότι διανεμήθηκε ευρύτατα, δεν της δόθηκε αρκετή δημοσιότητα.

Προσθέτουμε στη δήλωση αυτή το κοινό μας ανακοινωθέν.

Θα ήθελα απλά να πω, ότι όχι μόνον εγώ, αλλά όλοι μας -παρευρισκονται περίπου πενήντα άτομα τα οποία έχουν προσκληθεί όχι λόγω της θέσης την οποία κατέχουν, αλλά λόγω της προσωπικής τους συνεισφοράς στην υπόθεση της ειρήνης - βρισκόμαστε εδώ με αυτή την ιδιότητα, προερχόμεστε απ'όλα τα μέρη του κόσμου. Και ακριβώς αυτό δίνει μια νέα σημαντική μορφή στη προσπάθειά μας για την ειρήνη. Αντιπροσωπεύουμε, πράγματι, τα δισεκατομμύρια ανδρών και γυναικών σ'όλο το κόσμο, που ζητούν

δικαίωμα στη ζωή, σε μια ειρηνική ζωή, σε μια ζωή που θα οδηγήσει στη πρόοδο. Τελικά, μια ζωή όπως εκείνοι θέλουν.

Ήταν εντυπωσιακό το ότι υπήρξε τόσο μεγάλη σύγκληση, για να μην πω σύμπτωση απόψεων. Ειλικρινά θα πρέπει να πω ότι ποτέ δεν παραβρέθηκα σε μια συνδιάσκεψη που να υπάρχει τέτοια συμφωνία.

Άσχετα από τη χώρα προέλευσης, άσχετα από το αν ανήκουμε ή όχι σε στρατιωτικούς συνασπισμούς ή σε άλλους οργανισμούς, άσχετα από το αν είμαστε φτωχοί ή πλούσιοι, υπάρχει ένας κοινός δεσμός που μας ενώνει. Είναι η επιβίωση της ανθρωπότητας η οποία είναι σε κίνδυνο.

Θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να εκφράσω τις βαθύτατες ευχαριστίες μου σε όλους τους συμμετέχοντες. Άνθρωποι που είχαν πολλά σοβαρά καθήκοντα στις πατρίδες τους, θέλησαν να έρθουν στην Αθήνα για να ενισχύσουν τη δήλωση του Νέου Δελχί. Τους είμαστε ευγνώμονες. Η Ελληνική Κυβέρνηση και ο λαός της Ελλάδας είμαστε ευγνώμονες σε όλους σας.

(Ακολουθεί το κοινό ανακοινωθέν).

Θα ήθελα να τονίσω ότι διακόψαμε τη συνάντησή μας, ακριβώς, για να δώσουμε αυτή τη συνέντευξη. Θα συνεχίσουμε, στις 5.00' το απόγευμα, τις συζητήσεις μας, γιατί δεν ακούστηκαν οι απόψεις όλων.

Τώρα δίνω το λόγο στον Πρόεδρο Αλφονσίν για να μας πεί ότι θα ήθελε να παρατηρήσει.

#### ΡΑΟΥΛ ΑΛΦΟΝΣΙΝ

"Κύριε Πρωθυπουργέ, δεν έχω να προσθέσω τίποτε. Είσαστε αρκετά εύγλωτος, είπατε σαφώς ό,τι έπρεπε να πείτε και ήταν σαφές το κείμενο που διαβάσατε. Θα ήθελα μόνο και μόνο να σας ευχαριστήσω για την υποδοχή σας, την καλωσύνη σας, για την ευκαιρία που μας δώσατε να γνωρίσουμε καλύτερα τον ελληνικό λαό, για την μέριμνά σας να μπορέσετε να συγκεκριμενοποιήσετε αυτό το σκοπό ώστε να σταματήσουν τα πυρηνικά όπλα. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω όλους τους αξιότιμους συμμετέχοντες σ'αυτή τη συνεδρίαση, σ'αυτή τη συνέντευξη Τύπου, όλους όσους θέλουν να εκφράσουν την άποψή τους. Και θα ήθελα να προσθέσω ότι αν όλοι είμασταν αισιόδοξοι όταν ξεκινήσαμε αυτή τη προσπάθεια, σήμερα είμαστε ακόμη περισσότερο πεπεισμένοι, ότι αυτό το οποίο προσπαθούμε να κάνουμε, είναι κάτι που θα βοηθήσει τους λαούς μας, ώστε να μη φθάσουμε στη τραγική πραγματικότητα την οποία θέλουμε να αποφύγουμε. Δεν έχω να προσθέσω τίποτε άλλο κύριε Πρωθυπουργέ, σας ευχαριστώ πολύ".

ΤΖΟΥΛΙΟΥΣ ΝΥΕΡΕΡΕ

"Κύριε Πρωθυπουργέ, όπως και ο Πρόεδρος Αλφονσίν, δεν έχω και εγώ να προσθέσω πολλά. Αλλά θα ήθελα, με την ευκαιρία αυτή, να εκφράσω την εκτίμησή μου, για την πρόσκληση που μας κάνατε να συμμετάσχουμε σ'αυτή τη συνάντηση, σ'αυτή τη προσπάθεια για την προώθηση της πρωτοβουλίας μας. Θα ήθελα, αν δεν σας δημιουργώ καμία δυσκολία, να πω ότι εσείς έχετε μια, μάλλον, μοναδική θέση ανάμεσα στους έξι, γιατί πράγματι είμαστε όλοι μη πυρηνικές δυνάμεις. Η δική μου είναι ακόμα πιο μη πυρηνική από τη δική σας. Αλλά, απ'όλους εμάς τους έξι, εσείς είστε ο μόνος, νομίζω, που ανήκετε σ'έναν από τους στρατιωτικούς συνασπισμούς. Και αυτό δεν είναι ασήμαντο. Το γεγονός ότι ανάμεσα στους έξι υπάρχει μία χώρα που ανήκει σ'έναν από τους συνασπισμούς δεν είναι κάτι το ασήμαντο. Και αυτό το λέω, χωρίς να σας δημιουργώ, ελπίζω, δυσκολίες. Αν σας δημιουργώ δυσκολίες, λυπάμαι.

Δεύτερο και τελευταίο, θα πρέπει να παραδεχτώ, ότι όταν είδα τον κατάλογο - και πάλι θα πρέπει να με συγχωρήσουν οι συνάδελφοι και οι παριστάμενοι γι'αυτά που λέω - είδα ότι προσκαλείτε ένα μεγάλο αριθμό διανοουμένων, από διάφορες χώρες και από διάφορους χώρους. Τότε δεν ήμουν σίγουρος, αν η συνάντηση θα βοηθούσε στη πρόοδο της υπόθεσής μας ή αν θα ξεκινούσαμε ένα νέο είδος συζήτησης, πράγμα που συνήθως συμβαίνει όταν συγκεντρώνονται διάφοροι διανοούμενοι. Οφείλω να πω, ότι πραγματικά αισθάνθηκα μεγάλη ικανοποίηση σήμερα το πρωί, που όλοι αυτοί οι διανοούμενοι από τελείως ξεχωριστά μέρη ο καθένας, διαφορετικές περιοχές, που σε άλλους τομείς ο καθένας έχει τελείως διαφορετικές απόψεις, δεν ξέρω αν είναι κομμουνιστές, σοσιαλιστές, καπιταλιστές, πιστοί, άπιστοι, αλλά αυτό που ήταν έκπληξη, ήταν το πόσο εύκολα συμφωνήσαμε όλοι. Αυτό είναι πάρα πολύ ενθαρρυντικό, γιατί όπως έλεγαν σήμερα το πρωί, δεν ήμουν πολύ ικανοποιημένος αρχικά. Γιατί, κανείς, δεν ξέρει αν αξίζει πράγματι το κόπο. Φαίνεται ότι οι υπερδυνάμεις είναι τυφλές. Αλλά η φωνή των ανθρώπων έχει επιρροή, γιατί όπως έλεγαν οι Λατίνοι "φωνή λαού, οργή θεού". Γι'αυτό το λόγο λοιπόν, σήμερα το πρωί αισθάνθηκα μεγάλη ικανοποίηση και ενθαρρύνομαι ακόμη περισσότερο λόγω του ότι γίνεται αυτή η συνέντευξη Τύπου. Βρίσκονται εδώ οι βασιλιάδες των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Οι άνθρωποι που είναι οι υπ'αριθμόν ένα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, μπορούν να μας βοηθήσουν έτσι ώστε η υπόθεσή μας να γίνει υπόθεση του καθενός και όλοι να προσπαθήσουμε να επηρεάσουμε τις υπερδυνάμεις, για να μειωθεί ο φόβος που υπάρχει στην ανθρωπότητα και να δημιουργηθεί η ελπίδα ότι η ανθρωπότητα θα μπορεί να συνεχίσει να υπάρχει πάνω στη γή."

ΟΥΛΑΦ ΠΑΛΜΕ

"Όπως και οι άλλοι, θα έλεγα ότι δεν έχω τίποτε να προσθέσω. Και όπως θα έλεγα επίσης, είναι μεγάλη ευτυχία και μεγάλο προνόμιο για μένα που βρίσκομαι εδώ στην Ελλάδα, φιλοξενούμενός σας κύριε Πρωθυπουργέ. Στη συνέχεια, θα προσέθετα απλά σημεία, μερικές απλές παρατηρήσεις που έχουν μεγάλη σημασία σ' αυτό που κάνουμε. Είναι ζητήματα ζωής και θανάτου του πολιτισμού μας. Στοιχεία τα οποία είναι πάρα πολύ σημαντικά για να τα αφήσουμε μόνο στα χέρια των πέντε πυρηνικών δυνάμεων, ή στις δύο υπερδυνάμεις. Έχουμε περισσότερη ευθύνη εμείς από μη πυρηνικά κράτη, να ασκήσουμε πίεση, να απαιτήσουμε, να πιέσουμε για να επιτευχθούν αποτελέσματα. Και η διακήρυξη του Νέου Δελχί και αυτή η συνάντηση εδώ αποτελούν κατά την άποψή μου ένα πολύ σημαντικό μήνυμα, για το πως η φωνή μας έχει δικαίωμα να ακουστεί σε τούτο το κόσμο και πως ακούγεται αυτή η φωνή. Βεβαίως, αυτό το οποίο ευχόμαστε είναι ότι αυτές οι πάρα πολύ σοφές θέσεις, τις οποίες πήραμε στο Νέο Δελχί και εδώ, θα πρέπει να μεταφραστούν σε μία πάρα πολύ δυνατή φωνή, εκ μέρους των λαών και θα πρέπει να δείξουμε ότι πιστεύουμε και ότι αντιπροσωπεύουμε, πραγματικά, τις επιθυμίες του απλού κόσμου, των απλών πολιτών όλου του κόσμου για ειρήνη.

Η δεύτερη παρατήρηση την οποία θα ήθελα να κάνω είναι η εξής: Δεν θα επιτευχθεί ποτέ η ασφάλεια με την τελειοποίηση των μέσων καταστροφής. Των τεχνολογικών μέσων καταστροφής. Αυτό έχει φανεί. Το αποτέλεσμα της τεχνικής τελειοποίησης, πλέον, είναι μία συνεχώς αυξανόμενη ανασφάλεια σε κάθε γωνιά του κόσμου. Γι' αυτό θα πρέπει να αναγνωρίζουμε ότι αυτή η μαζική παραγωγή όπλων, έστω και αμυντικών όπλων, αποτελεί μία αυταπάτη και πάντοτε θα οδηγεί σε ανασφάλεια.

Αυτό που θα πρέπει να κάνουμε είναι να αναγνωρίσουμε ότι η ασφάλεια μπορεί να οικοδομηθεί μόνο από ανθρώπινα όντα, από λαούς οι οποίοι συμφωνούν μεταξύ τους. Βεβαίως έχουμε διαφορές μεταξύ μας. Αλλά έχουμε ένα πολύ σημαντικό στοιχείο κοινό. Αυτό είναι η επιθυμία να επιβιώσουμε. Είναι μία φυσιολογική επιθυμία κάθε ανθρώπου και κάθε λαού.

Απ' αυτή λοιπόν την κοινή επιθυμία για επιβίωση θα πρέπει να προσπαθήσουμε να φτάσουμε σε συμφωνίες που θα οδηγήσουν στον αφοπλισμό. Και που θα οδηγήσουν σε μία ασφάλεια, όχι για μεμονωμένες χώρες και κράτη, αλλά για όλο τον κόσμο.

Αυτά, νομίζω, είναι πάρα πολύ απλά πράγματα. Απλές σκέψεις που αποτελούν και τη βάση της διακήρυξης του Νέου Δελχί, που, νομίζω, ότι βρίσκουν

μια ευρεία απήχηση μεταξύ αυτών που παρευρίσκονται σήμερα εδώ. Και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό για το μέλλον. Γιατί αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε μόνο στην αρχή ενός δρόμου πολύ μακρινού, τον οποίο θα χρειαστεί να διανύσουμε για να κινητοποιήσουμε όλο τον κόσμο και για να πετύχουμε το σκοπό μας."

Αμέσως μετά, το λόγο έλαβε και πάλι ο Πρωθυπουργός Ανδρέας Γ. Παπανδρέου λέγοντας:

"Θα ήθελα, να σας πληροφορήσω ότι λάβαμε ένα πολύ θερμό και ουσιαστικό τηλεγράφημα από τον κ. Βίλλυ Μπράντ, ο οποίος, κυριολεκτικά, δεν μπορούσε να είναι μαζί μας σήμερα, ενώ το επιθυμούσε πολύ. Ο κ. Έγκον Μπάαρ μας διάβασε αυτό το τηλεγράφημα στην πρωινή μας συνεδρίαση.

Μπορούμε λοιπόν τώρα, όλοι εμείς που βρισκόμαστε εδώ ενώπιόν σας, να δεχτούμε ερωτήσεις".

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, μας μιλήσατε για ομοφωνία όσον αφορά το ανακοινωθέν, για σύγκληση απόψεων και για την ανάγκη κινητοποιήσεως των λαών, για να αποφευχθεί ο πυρηνικός κίνδυνος. Όμως, θα ήθελα να ξέρω, ποιά θα είναι τα πρακτικά μέσα, τα οποία θα χρησιμοποιήσετε, για να προωθήσετε αυτούς τους στόχους;

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πραγματικά είναι μια πολύ καλή ερώτηση. Θα έλεγα ότι στο Νέο Δελχί συμφωνήσαμε στα εξής έξι σημεία.

1. Ο Ινδός υπουργός Εξωτερικών παρουσίασε τη δήλωση του Νέου Δελχί στους πρεσβευτές των πέντε πυρηνικών κρατών.
2. Ο Πρωθυπουργός κ. Γκάντι, εκ μέρους των "έξι", έστειλε με τέλος την διακήρυξη του Νέου Δελχί στους αρχηγούς των κυβερνήσεων όλων των μη πυρηνικών κρατών. Εδώ θα πρέπει να προσθέσω ότι το ίδιο ισχύει και για τα κοινοβούλια σε όλες τις χώρες.
3. Στους ερχόμενους μήνες, όλες οι πρωτεύουσες των πυρηνικών κρατών θα δεχθούν την επίσκεψη, τουλάχιστον, ενός μέλους της ομάδας, για να συζητήσει εκεί το περιεχόμενο της διακήρυξης του Νέου Δελχί. Και πρέπει να πω, ότι έχουμε όλοι δεσμευθεί να αναφέρουμε στην ομάδα των έξι τις αντιδράσεις τις οποίες θα παρατηρήσουμε και θα επισημάνουμε στις συζητήσεις μας αυτές.
4. Πριν από την αρχή των διαπραγματεύσεων των ΗΠΑ και της Σοβιετικής Ένωσης, τον Μάρτιο, οι εκπρόσωποι των "έξι", θα έχουν ξεχωριστές συναντήσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Σοβιετική Ένωση, με τις

αντιπροσωπείες της, δηλαδή στη Γενεύη, για να παρουσιάσουν τη δική μας υπόθεση.

5. Η ομάδα θα εκδώσει ένα εγχειρίδιο, το οποίο θα διανεμηθεί παγκοσμίως και θα αναφέρεται στη φρίκη του πυρηνικού πολέμου και στα μέσα πρόληψης.

6. Η ομάδα αποφάσισε να ξανασυναντηθεί εντός του έτους, σε μια κατάλληλη ημερομηνία και μπορώ να προσθέσω αυτή τη στιγμή, ότι τα αποτελέσματα της συνάντησης των Αθηνών, αφού μελετηθούν προσεκτικά και τα πρακτικά τους αφού εγκριθούν από τους συμμετέχοντες, θα μεταφραστούν και θα εκδοθούν σε όλες τις γλώσσες για να έχουν, όσο το δυνατόν, ευρύτερη κυκλοφορία.

Είναι αφές ότι δύο είναι οι στόχοι μας: Πρώτον, να παρουσιάσουμε άμεσα τις απόψεις μας στις πυρηνικές δυνάμεις, αλλά όπως ήδη ειπώθηκε, οι πυρηνικές δυνάμεις είναι δυνάμεις που δεν χρειάζεται να λάβουν υπόψη τους τις απόψεις μιας ομάδας σαν τη δική μας. Και γι' αυτό, για μας, είναι ουσιαστικό να δημιουργήσουμε μία συνείδηση, η οποία κατά κάποιο πρωτόγονο τρόπο υπάρχει σε κάθε άνθρωπο, σε κάθε καρδιά και σε κάθε ψυχή κι αυτή την συνείδηση και αυτή την κατανόηση και γνώση, να την μετατρέψουμε σε αφομοίωση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ο κόσμος. Διότι, στο κάτω-κάτω της γραφής, μόνο η εντιμότητα και η προθυμία των λαών του κόσμου να πάρουν μια συγκεκριμένη θέση, να ασκήσουν πιέσεις στους πολιτικούς και στις κυβερνήσεις τους, μόνο αυτό μπορεί τελικά να αποτρέψει ένα πυρηνικό πόλεμο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρόεδρε, απ' ό,τι γνωρίζω, υπάρχουν τρία μέλη από την ομάδα των "έξι", η Ινδία, η Τανζανία και η Αργεντινή, που δεν έχουν ακόμα υπογράψει τη συνθήκη για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Θα ήθελα να ρωτήσω, αν προβλέπεται από τις τρεις αυτές χώρες, να υπογράψουν στο προσεχές μέλλον αυτή τη συνθήκη;

ΡΑΟΥΛ ΑΛΦΟΝΣΙΝ : Βεβαίως κύριοι, όλοι καλούμεθα να καταπολεμήσουμε οποιαδήποτε διάδοση των πυρηνικών όπλων. Και ξεκινάμε από την υπόθεση, ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος υπάρχει από τη συσσώρευση των πυρηνικών οπλοστασίων. Υπάρχουν κράτη, τα οποία έχουν αυτά τα οπλοστάσια και αν θελήσουν να σταματήσουν τις ενέργειες που κάνουν για τις πυρηνικές δοκιμές, χωρίς πρόβλημα αύριο το πρωί, επεις είμαστε έτοιμοι να υπογράψουμε αυτή τη συμφωνία για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Θα κάνουμε ό,τι μπορούμε χωρίς βεβαίως να εμποδίσουμε την ειρηνική ανάπτυξη για επιστημονικούς λόγους, που δεν έχει καμία σχέση με την πυρηνική ανάπτυξη

για στρατιωτικούς σκοπούς. "

ΥΠΕΕ ΙΝΔΙΑΣ : Όσον αφορά τις Ινδίες, πιστεύουμε, ότι η συνθήκη αυτή είναι μια συνθήκη διακρίσεων, δεδομένου ότι επιδιώκει τη μη αύξηση ορισμένων πυρηνικών όπλων, χωρίς να προβλέπει την μείωση του υπάρχοντος πυρηνικού εξοπλισμού. Αφορά τις χώρες παραγωγής πυρηνικών όπλων, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις άλλες μορφές στρατιωτικού εξοπλισμού. Θα με συγχωρέσετε αν σας πω, ότι η συνθήκη αυτή, για τη μη διασπορά των πυρηνικών όπλων, δημιουργεί συνθήκες διακρίσεων, διότι σκοπεύει στον αποπλισμό των αόπλων."

ΤΖΟΥΛΙΟΥΣ ΝΥΕΡΕΡΕ : Ακολουθώντας απλά και μόνο τη λογική, μετά τη δήλωση της Αργεντινής και της Ινδίας, δεν θάπρεπε να πω τίποτε. Γιατί; Η Αργεντινή είναι μία "εν δυνάμει" πυρηνική δύναμη. Το ίδιο και η Ινδία. Η Τανζανία δεν είναι. Το ξέρω αυτό, και το είπα για πρώτη φορά το 1968-69, στους εκπροσώπους των υπερδυνάμεων που ήρθαν στη χώρα μας για να μας πείσουν να υπογράψουμε αυτή τη συνθήκη. Πρόσφατα, ανανεώθηκε η δραστηριότητα, για να μας πείσουν να υπογράψουμε τη συνθήκη μη διασποράς. Και πάλι αρνούμαστε. Χαίρομαι, λοιπόν, που μου δίνεται η ευκαιρία να πω δημόσια γιατί αρνούμαστε. Δύο λόγοι υπάρχουν. Ο ένας είναι ότι οι λαοί του κόσμου δεν μένουν άγρυπνοι, επειδή οι χώρες όπως η Τανζανία και το Μαλάουϊ, δεν έχουν υπογράψει αυτή τη συνθήκη. Δεν ανησυχεί γι' αυτό ο κόσμος. Είναι σπατάλη ενέργειας το να στρέφεται η προσοχή του κόσμου εκεί που δεν πρέπει να στρέφεται. Η προσοχή θα πρέπει να στρέφεται εκεί που οφείλει να είναι στραμμένη. Το 1968, το 1969, ζητήσαμε από τις υπερδυνάμεις, τις πυρηνικές δυνάμεις δύο πράγματα: Πρώτον, τους είπαμε, άς υποθέσουμε πως υπογράψουμε. Τί θα έχουμε να κερδίσουμε; Άς υποθέσουμε ότι θα γίνει πυρηνικός πόλεμος. Τότε τί θα συμβεί σε μας αν υπογράψουμε; Θα μας εξασφαλίσει κανένας; Όχι μας είπαν. Αυτή ήταν η πρώτη ερώτηση. Τους λέμε εσείς τί θα πάθετε; Το Μαλάουϊ και η Τανζανία, έτσι και αλλιώς, δεν μπορούν να φτιάξουν πυρηνικά όπλα. Τι θα συμβεί, λοιπόν, σε σας; Θα συνεχίσετε να φτιάχνετε πυρηνικά όπλα ή θα σταματήσετε; Είπαν, μα θα συνεχίσουμε!

Και τώρα σας ρωτώ με κάθε σοβαρότητα. Γιατί λοιπόν η Τανζανία και το Μαλάουϊ;

Οι πυρηνικές δυνάμεις συνεχίζουν να κατασκευάζουν πυρηνικά όπλα, πάντα θα συνέχιζαν. Έτσι, λοιπόν, η άρνησή μας - το έχω πει αυτό εδώ και λίγες μέρες, όταν άρχισαν πάλι να μας ρωτούν εμάς τους Τανζανούς

γιατί δεν υπογράφουμε αυτή τη συνθήκη - είναι η διαμαρτυρία των αδυνάτων. Διαμαρτυρόμαστε απλώς. Από τη στιγμή που οι πυρηνικές δυνάμεις είναι π.χ. έτοιμες να υπογράψουν κατά των πυρηνικών δοκιμών, τότε εμείς θα υπογράψουμε. Αλλιώς, δεν θα υπογράψουμε, γιατί δεν προκαλούμε κανένα κίνδυνο. Αυτή είναι η μέθοδός μας για να διαμαρτυρηθούμε κατά της αλαζονίας των υπερδυνάμεων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: " Θα μπορούσατε να μας ενημερώσετε για την θέση αυτών που υπέγραψαν, σχετικά με την ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας και την εμπόδιση της ανάπτυξης των πυρηνικών όπλων, που μπορεί να προέλθει από την συνέχιση των προγραμμάτων της πυρηνικής ενέργειας; Έχετε να προτείνετε οποιεσδήποτε ασφαλιστικές δικλείδες;".

ΟΥΛΑΦ ΠΑΛΜΕ: Έχουμε συμφωνήσει σε όλα εκτός από αυτό, πρέπει να πώ. Η Σουηδία είναι μία από τις " εν δυνάμει" πυρηνικές δυνάμεις, που έχει υπογράψει την συνθήκη της μη διασποράς. Και αυτό το θεωρούμε συνεισφορά μας στην καταπολέμηση της τελείως άχρηστης συσσώρευσης πυρηνικών όπλων. Λέμε ότι αν υπογράψουμε όλοι την συνθήκη μη διασποράς, υπάρχουν πιθανότητες να ασκηθεί πίεση στις δύο υπερδυνάμεις να υπογράψουν πλήρη απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών. Και βεβαίως, δεύτερο επιχείρημά μας είναι η φρίκη που αισθανόμαστε για την διάδοση των πυρηνικών όπλων.

Αν πολλές από τις μέσου μεγέθους και μικρές χώρες αποκτήσουν τα όπλα αυτά, και έρθουν τα όπλα σε χέρια ηγετών που είναι τελείως ανεύθυνοι, υπάρχει σοβαρός φόβος. Αυτό ήθελα με δυό λόγια να πώ, ότι στο σημείο αυτό διαφωνώ μαζί τους. Αλλά, θα συζητήσω γι' αυτή τη διαφωνία μας σε κάποια άλλη ευκαιρία.

Όσον αφορά την ειρηνική χρήση, και πάλι υπάρχει το θέμα της εθνικής πολιτικής θέλησης. Πολλοί από μας έχουν ειρηνική πυρηνική δύναμη και είμαστε αποφασισμένοι να μην την χρησιμοποιήσουμε στην παραγωγή πυρηνικών όπλων. Υπάρχει, όμως, και θέμα συμμόρφωσης στις διεθνείς συνθήκες. Τι θα γίνει; Μπορεί κανείς να έχει τις εγκαταστάσεις του ανοικτές σε έλεγχο, ώστε να υπάρχει εξασφάλιση ότι δεν θα χρησιμοποιηθεί η πυρηνική ενέργεια για στρατιωτικούς σκοπούς;

Θα πρέπει, όμως, κανείς να είναι πολύ προσεκτικός για την ανάπτυξη της πυρηνικής ενέργειας. Όχι μόνο για την παραγωγή αντιδραστήρων πλουτωνίου, και να μην χαλαρώσει ο έλεγχος, ούτως ώστε να οδηγηθούμε σε παραγωγή όπλων!

ΕΡΩΤΗΣΗ: " Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να ζητήσω από τον πρόεδρο Έντγκαρ Φώρ, να μας εξηγήσει τις θέσεις της Γαλλίας για τα θέματα με τα οποία ασχοληθήκατε στο Δελχί, καθώς και με τα θέματα που ασχοληθήκατε σήμερα στη Διάσκεψη της Αθήνας;".

ΕΝΤΓΚΑΡ ΦΩΡ: Κυρίες και κύριοι, χαίρομαι που δίνεται η ευκαιρία να πω λίγα λόγια, γιατί είμαι ο πιο παλιός πολιτικός άνδρας. Ίσως, ορισμένοι δεν το έχουν καταλάβει. Θα ήθελα να πω, ότι είμαι, πρώτα απ'όλα, ευγνώμων στον κ. Παπανδρέου, που με προσκάλεσε σ'αυτή τη συνεδρίαση. Εγκρίνω αυτή την πρωτοβουλία, ένθερμα την υποστηρίζω και νομίζω ότι μπορούμε να καταλήξουμε σε πολλά θετικά συμπεράσματα.

Παρά το γεγονός ότι είμαι πολύ μεγάλος σε ηλικία, δεν βλέπω αυτό το θέμα με σκεπτικισμό. Εδώ και πολλά χρόνια είχα κάνει παρεμφερείς προτάσεις. Ελπίζω, οι δικές σας πρωτοβουλίες, να ευδοκιμίσουν γρηγορότερα. Οι προτάσεις μου, είχαν εξάλλου, ληφθεί υπόψη, από τα Ηνωμένα Έθνη. Θα ήθελα να πω στο ερωτώντα, ότι εγώ δεν εκπροσωπώ την γαλλική κυβέρνηση. Αλλά, βεβαίως, λαμβάνω υπόψη, τη θέση της Γαλλίας. Η θέση της Γαλλίας συνίσταται στο να μην αποδεσμεύσει το θέμα του πυρηνικού αποπλισμού από το γενικό πρόβλημα του αποπλισμού. Πράγματι, δύο φορές είχε καταληφθεί όταν δεν υπήρχαν πυρηνικά όπλα. Εέροουμε, λοιπόν, ότι δεν μπορούμε να φοβούμαστε μόνο τον πυρηνικό πόλεμο, αλλά όλους τους πολέμους. Το σπίτι, στο οποίο έζησα όταν ήμουν πέντε ετών, εξαφανίστηκε. Και τότε δεν είχε ακόμη ανακαλυφθεί η ατομική βόμβα. Η Γαλλία, είμαι της γνώμης, ότι ο ανταγωνισμός των εξοπλισμών και των πυρηνικών είναι κατά κάποιο τρόπο μία εγγύηση. Η Γαλλία είναι μία πυρηνική δύναμη, χωρίς να είναι υπερδύναμη, αλλά δεν είναι μέλος του στρατιωτικού σκέλους του ΝΑΤΟ, όπως όλα τα άλλα μέλη.

Διερωτώμαι λοιπόν, αν θα πρέπει να εγκρίνω το ψήφισμα, διότι σε περίπτωση κατά την οποία όλοι εγκαταλείψουν τα πυρηνικά όπλα, δεν θα έχουμε αυτή την δυνατότητα να αποτρέψουμε ορισμένους κινδύνους. Εγώ προσωπικά θα πω ότι εγκρίνω αυτή την άποψη, διότι στην υπόθεση κατά την οποία οι υπερδυνάμεις αφήσουν κατά μέρους τις άλλες πυρηνικές δυνάμεις, δεν νομίζω ότι θα κρατήσει αυτό μόνο στη Γαλλία. Είναι προφανές ότι θα υπάρξει μια τέτοια αλλαγή ψυχολογίας, οπότε θα είναι όλα πολύ εύκολα. Το μεγάλο πρόβλημα λοιπόν, είναι πρόβλημα ψυχολογίας. Γι'αυτό η θέση σας κύριε Πρωθυπουργέ, μιλάω για την κοινή

θέση είναι μία θέση σημαντική, ουσιαστική. Γιατί ο κ. Νυερέρε, υπενθύμισε ότι έχετε δεσμούς με ένα ορισμένο μπλόκ. Η θέση σας λοιπόν, δεν είναι ιδεολογική. Είναι μία θέση υπεύθυνου αρχηγού κράτους.

Αυτό, λοιπόν, το οποίο φαίνεται σημαντικό, στη πρότασή σας, είναι ότι δεν ξεχάσατε - και αυτό το είχατε αναφέρει και τώρα το επαναλάβετε - το γενικό πρόβλημα του αποπλισμού, το οποίο το συνδέσατε με το πρόβλημα της ανάπτυξης. Γιατί, το σημαντικό στοιχείο είναι το εξής: Όχι μόνο η ευκαιρία για την ανάπτυξη είναι ο αποπλισμός, αλλά και το αντίθετο ισχύει. Γιατί, οι διάφοροι λαοί, δεν πιστεύουν στον αποπλισμό, αλλά στην ανάπτυξη. Αυτό που πρέπει να κατανοήσουμε είναι αυτό.

Σήμερα το πρωί είπα τα εξής: Κάθε χρόνο τα όπλα σκοτώνουν ανθρώπους. Δεν βρισκόμαστε σε εμπόλεμη κατάσταση. Χωρίς πόλεμο λοιπόν, κάθε χρόνο τα όπλα σκοτώνουν 10 με 20 εκατομμύρια ψυχές. Πώς; Διότι χρησιμοποιούν μέσα, τεχνικές δυνατότητες, που θα επέτρεπαν σε αντίθετη περίπτωση να σώσουμε άτομα, αν διαθέταμε ένα μέρος από αυτά τα κονδύλια. Θα μπορούσαμε να είχαμε σώσει χιλιάδες άτομα που πεθαίνουν κάθε χρόνο από την πείνα. Θα μπορούσαμε ακόμα να περιθάλλουμε χιλιάδες άτομα, ώστε να υπάρξει, συμβολικά έστω, η απαρχή της καταπολέμησης των εχθρών, που δεν είναι ούτε η Σοβιετική Ένωση, ούτε οι Ηνωμένες Πολιτείες. Είναι οι αρρώστειες, η πείνα, και οι λοιμοί.

Οι σημερινοί στρατοί που είναι στρατοί με πολλά τεχνικά μέσα στη διάθεσή τους και είναι "μηχανικοί του θανάτου", θα πρέπει να γίνουν "μηχανικοί της ζωής". Νομίζω ότι αυτή είναι μια πολύ σωστή έκκληση. Με συγχωρείτε που κάνω κάτι τέτοιο, αλλά το κάνω επειδή είμαι ο γηραιότερος όλων".

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ κ. Φώρ για την πρωτοβουλία σας και για τις ιδέες σας, οι οποίες πραγματικά είναι σημαντικές και πρέπει να τις προσέξουμε ιδιαίτερα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, υπάρχουν επιτροπές που ασχολούνται με τον αποπλισμό στον ΟΗΕ, στη Στοκχόλμη, καθώς και μια αντίστοιχη προσπάθεια που γίνεται στη Γενεύη. Θα ήθελα να ρωτήσω αν η κίνηση των "έξι", πρόκειται να συνεργαστεί με αυτές τις επι-

τροπές και με ποιό τρόπο; Αυτό είναι το πρώτο σκέλος της ερώτησης και το δεύτερο σκέλος είναι, όταν ξέρουμε ότι η υπόθεση του αποπλισμού, του αγώνα για τον αποπλισμό, αρχίζει το 1927, τί είναι που σας κάνει να νομίζετε περισσότερο;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Έχουν συζητηθεί ήδη αυτά τα θέματα, στο Νέο Δελχί. Μόνο απλά μπορώ ν' απαντήσω. Κανείς δεν αρνείται ότι πρώτα απ' όλα ο ΟΗΕ έχει κάνει προσπάθειες για την ειρήνη απο πολύ καιρό. Ξαν Οργανισμός είναι δεσμευμένος στην υπόθεση της ειρήνης. Θπωσδήποτε υπάρχουν και πολλές άλλες προσπάθειες. Αναφερθήκατε στην Γενεύη. Νομίζω ότι αναφέρατε στις διαπραγματεύσεις που γίνονται εκεί ανάμεσα στις δύο μεγάλες δυνάμεις. Βασικά, και δεδομένου ότι αναφερθήκατε στην δεκαετία του '20, πρέπει να πώ ότι είναι σαφές ότι οι πρωτοβουλίες ειρήνης δεν είχαν στεφθεί με μεγάλη επιτυχία. Εάν αυτό θέλετε να επισημάνετε, έχετε δίκαιο <sup>εξ</sup> μεγάλο ποσοστό. Βεβαίως, δεν ξέρουμε που ακριβώς θα βρισκόμαστε εάν δεν είχαν υπάρξει οι οιοσδήποτε προσπάθειες για την ειρήνη. Δεν θέλω να ξαναγράψω την ιστορία. Γιατί όμως πιστεύουμε εμείς ότι αυτή η πρωτοβουλία έχει μια πιθανότητα, μια σημαντική πιθανότητα επιτυχίας; Πρώτον, γιατί οι αντικειμενικές συνθήκες είναι τέτοιες ώστε για πρώτη φορά υπάρχει μια σαφής επιλογή που πρέπει να κάνει η Ανθρωπότητα ανάμεσα στη ζωή και στο θάνατο. Ποτέ δεν ήταν τόσο σαφής αυτή η επιλογή. Μέχρι τώρα, κρυβόμαστε πίσω απο την σχεδόν βεβαιότητα ότι δεν ξέραμε που θα βρεθεί ένας πυρηνικός πύραυλος. Αλλά δεν μπορούμε να παραμείνουμε αδιάφοροι. Πρώτον, η ταχύτητα απο τη στιγμή της εκτόξευσης μέχρι τη στιγμή της κρούσης είναι θέμα λίγων λεπτών πλέον. Η δε ακρίβεια του πυραύλου είναι θέμα 50 μέτρων.

Άρα, λοιπόν, υπό τις συνθήκες αυτές κανένας πολιτικός άνδρας δεν μπορεί να ελέγξει αποτελεσματικά τις εξελίξεις, γιατί δεν υπάρχει χρόνος, αντικειμενικά, να γίνει κάτι τέτοιο. Και όλο και περισσότερο οι ψηφιακοί υπολογιστές αναλαμβάνουν το έργο αυτό.

Ποτέ λοιπόν στο παρελθόν δεν υπήρχε τόσο σαφής και παρών ο κίνδυνος. Δεύτερον, υποκειμενικά, φαντασθήκατε ότι μέσα σε λίγες βδομάδες, οι άνθρωποι που βρίσκονται εδώ σήμερα στην Αθήνα, θα μπορούσαν να είχαν συναντηθεί και συγκεντρωθεί εδώ για μια υπόθεση χωρίς νόημα ή χωρίς καμιά ελπίδα;

Εδώ παρευρίσκονται όχι μόνον πρόεδροι και πρωθυπουργοί, αλλά και άνθρωποι που έχουν μεγάλη σημασία στη χώρα τους . Είναι παγκόσμια διακεκριμένοι και θέλησαν να 'ρθούν εδώ , σχεδόν μόνο για 48 ώρες- και θα πρέπει να σας πώ ότι δεν υπήρξαν αρνήσεις, εκτός απο τυχαίες. Δεν χρειάζεται να σας παρουσιάσω αυτούς που βρίσκονται εδώ, -τους γνωρίζετε ήδη. Η αξία αυτών των ανθρώπων, αποτελεί μια απόδειξη, ότι αυτό που ξεκίνησε ήταν μία πρωτοβουλία των Πέντε Ηπείρων, έχει μέλλον σε όφελος της Ανθρωπότητας."

ΓΚΑΛΜΠΡΑΙΝΘ: Θα ήθελα να προσθέσω και εγώ μία λέξη για αυτά τα οποία είπε ο κ. πρωθυπουργός. Και αυτό το κάνω με την άδεια που δόθηκε, επειδή κάποτε ήμουν δημοσιογράφος. Αυτή λοιπόν, η άδεια που έχω μου επιτρέπει να δίνω συμβουλές στους συναδέλφους μου και πρώην συνοδοιπόρους μου.

Κατ' αρχάς, σας ζητώ , να μην συνδέετε πάντοτε , μέσα στα πλαίσια του επαγγέλματός μας, τη σοφία με την απαισιοδοξία. Συνήθως, ο δημοσιογράφος υποθέτει ότι μεγάλη σοφία είναι να πεί κανείς ότι τίποτε δεν μπορεί να γίνει. Αλλά, μπορεί κάτι να γίνει στην πραγματικότητα. Και θα έλεγα ότι αυτή και η τελευταία μου παρατήρηση, ότι κάτι έχει γίνει στη χώρα μου , τις ΗΠΑ, τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Η κίνηση για τον έλεγχο των πυρηνικών όπλων, η κίνηση για το πάγωμα των δοκιμών και για την ανάπτυξη του οπλισμού, αυτές οι κινήσεις έχουν γίνει τα πιο καυτά πολιτικά θέματα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Είναι μια μεγάλη επιτυχία αυτή. Μια επιτυχία των τελευταίων ετών. Και η πρωτοβουλία αυτή που γίνεται, αποτελεί ένα τμήμα των κινήσεων αυτών.

Θα ήθελα και πάλι να κάνω μια έκκληση εναντίον της απαισιοδοξίας, η οποία είναι έμφυτη στο επάγγελμά μας και η οποία απαισιοδοξία μας κάνει να λέμε σε ένα τέτοιο σημαντικό θέμα, ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ευχαριστώ κ. Γκάλμπραϊτ για τη δήλωσή σας, που αφορά όχι μονάχα τους δημοσιογράφους, αλλά όλους. Ο κ. Μπάαρ έχει το λόγο.

ΜΠΑΑΡ : Θα ήθελα να προσθέσω κάτι ακόμα. Δεν βλέπω τον φίλο μου Μπρούνο Κράϊσκυ, ο οποίος θα πρέπει να έχει φύγει και ο οποίος μας θύμισε το πρωί το παλιό ῥητό ότι ο πόλεμος είναι τόσο σοβαρό θέμα που δεν μπορεί να τον αφήσουμε στους στρατηγούς. Η Πρωτοβουλία αυτή εδώ αποδεικνύει ότι η Ειρήνη είναι πολύ σοβαρό θέμα για να την αφήσουμε στα χέρια μόνο των υπερδυνάμεων.

Τα μη πυρηνικά κράτη, εμείς, δηλαδή η πλειοψηφία του Κόσμου έχει, μπορώ να πώ, το ίδιο τουλάχιστον συμφέρον στην υπόθεση της Ειρήνης.

ΕΡΩΤΗΣΗ: "Κύριε Πρόεδρε, μας είπατε στην αρχή για μεγάλη σύγκλιση αν όχι και σύμπτωση απόψεων. Θα ήθελα να ρωτήσω εκπροσώπους των πέντε πυρηνικών δυνάμεων και ιδιαίτερα των δύο υπερδυνάμεων-αυτή τη στιγμή μου έρχονται στο νού οι κύριοι Αρμπάτωφ και Γκαλμπραϊτ για το θέμα της εγκατάστασης στην Ευρώπη, αμερικανικών πυραύλων Πέρσινγκ και Κρούζ και σοβιετικών SS 20. Αν δηλαδή και αυτό το θέμα αντιμετωπίζεται στη σύγκλιση απόψεων.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Επιτρέψτε μου, πριν δώσω τον λόγο στους δύο κυρίους που αναφερθήκατε, να πώ ότι η συμφωνία μας είναι στρατηγικής φύσης. Δεν έχουν εδώ λόγο οι ιδεολογίες. Συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα δεν έχουν εξετασθεί. Δεν ζητάμε αναλύσεις και ερμηνείες. Απλώς κοιτάμε τον κίνδυνο που έχουμε να αντιμετωπίσουμε, έναν κίνδυνο που είναι πέρα από ιδεολογίες. Δεν θα πρέπει να σας εκπλήξει το γεγονός ότι από όσο ξέρω εγώ, δεν υπήρξε διαφορά απόψεων ανάμεσα στον κ. Αρμπάτωφ και τον κ. Γκάλμπραϊτ ή ανάμεσα σ' οποιουσδήποτε πήραν μέρος στη συνάντηση αυτή.

Τα κύρια σημεία που μας απασχόλησαν μπορεί κανείς να πεί ότι ζητάμε μια πλήρη απαγόρευση των δοκιμών πυρηνικών όπλων και απ'την άλλη την απαγόρευση πυρηνικοποίησης του διαστήματος. Αυτά ήταν τα κύρια που συζητήσαμε και όλοι συμφωνήσαμε. Δεν θέλω τώρα να αφαιρέσω απ'τον κ. Αρμπάτωφ ή τον κ. Γκάλμπραϊνθ τον χρόνο να πούν ότι θέλουν.

ΑΡΜΠΑΤΩΦ: Δεν βλέπω κανένα λόγο για τον οποίο οι δύο προτάσεις που έγιναν και περιλαμβάνονται στη Διακήρυξη του Νέου Δελχί να μη γίνονται δεκτές απ'τη Σοβιετική Ένωση.

Πραγματικά, ειλικρινά, νομίζω, ότι δεν μας αρέσουν τα αμερικανικά πυρηνικά όπλα, όπως δεν μας αρέσουν και τα δικά μας πυρηνικά όπλα. Πραγματικά, πιστεύω, ότι θα είμαστε πολύ πιο ευτυχείς, εάν μπορούσαμε να απαλλαγούμε απ'αυτά. Θα ήθελα να προσθέσω, ότι δεν μας αρέσουν και τα γαλλικά και τα βρεταννικά πυρηνικά όπλα. Νομίζω, ότι όλοι μας θα είμαστε ασφαλέστεροι χωρίς αυτά.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ευχαριστώ κύριε Αρμπάτωφ. Μήπως θέλει να προσθέσει κάτι ο κ. Γκαλμπραϊνθ;

ΓΚΑΛΜΠΡΑΙΝΘ: Ο φίλος μου Γκιόργκι Αρμπάτωφ με πολύ προσοχή είπε σήμερα το πρωί - και δεν νομίζω ότι αποκαλύπτω κανένα μυστικό - ότι δεν μιλά ως επίσημος εκπρόσωπος της Σοβιετικής κυβέρνησης. Και εγώ δεν μιλώ ως επίσημος εκπρόσωπος της αμερικανικής κυβέρνησης. Και εγώ συμφωνώ με τη Διακήρυξη του Νέου Δελχί και είμαι βέβαιος ότι εκατομμύρια συμπατριώτες μου, που θα διαβάσουν την Διακήρυξη, θα συμφωνήσουν επίσης. Πως αυτά θα γίνουν πράξεις; Θα δραστηριοποιήσουν την παγκόσμια κίνηση για την μείωση των εξοπλισμών και την παγκόσμια κίνηση για την ανάγκη παγώματος των εξοπλισμών. Κινήσεις που ήδη είναι πολύ ισχυρές στις Ηνωμένες Πολιτείες, τα τελευταία αυτά χρόνια. Ακούσαμε πολλά για τις πολιτικές εκδηλώσεις στη Δυτική Ευρώπη πάνω σ'αυτό το θέμα. Θα ήθελα να πώ, περισσότερες παρόμοιες εκδηλώσεις και στη πλευρά της Σοβιετικής Ένωσης και του Ανατολικού χώρου. Ίσως, ο φίλος μου Γκιόργκι Αρμπάτωφ έχει οργανώσει ορισμένες τέτοιες εκδηλώσεις. Δεν ξέρω. Εν πάσει περιπτώσει πρέπει να γνωρίζουμε ότι αυτή είναι μία ισχυρή κίνηση στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Και σας φέρνω ένα παράδειγμα. Στις πρόσφατες εκλογές οι γερο-σιαστές που μίλησαν "δυνατά" υπέρ του ελέγχου των εξοπλισμών - στη δική μου πολιτεία της Μασσαχουσέτης, το Ιλινόϊς, την Αϊόβα - αυτοί και κέρδισαν πανηγυρικά την εκλογή. Ξέρω λοιπόν, πιστεύω απόλυτα ότι η κίνηση αυτή θα ενισχυθεί και θα βρεί μια δυνατότερη πολιτική έκφραση σαν αποτέλεσμα της σημερινής συνάντησής μας και της Διακήρυξης του Νέου Δελχί.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Μια τελευταία ερώτηση:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Θα ήθελα να ρωτήσω τον κ. Γκάλμπραιθ. Ποιά είναι η γνώμη του για τα πρακτικά αποτελέσματα μιας Διάσκεψης τόσο σημαντικής σαν τη σημερινή κυρίως για την υπόθεση της Ειρήνης και τις περιφερειακές διαμάχες που σήμερα γίνονται σε πολλά μέρη του Κόσμου;

ΓΚΑΛΜΠΡΑΙΘ: Νομίζω ότι θα πρέπει να προσθέσω στα όσα είπα προηγουμένως ότι η διάσκεψη αυτή προσθέτει δύναμη στη κίνηση, σ'ένα Κίνημα ήδη ισχυρό σ'όλο τον κόσμο και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Και γι'αυτό, θα πρέπει να πω, μαζί με όλους τους Αμερικανούς συναδέλφους μου που παρευρίσκονται εδώ - για τους οποίους θα πρέπει να πω ότι ενεργώ σαν αυτοδιορισμένος εκπρόσωπος - ότι καλωσορίζουμε τις προσπάθειες αυτές.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ Παπανδρέου, ο κ. Νυερέρε, έκανε ένα αστείο αναφερόμενος στο γεγονός ότι ανήκετε στο ΝΑΤΟ. Θα ήθελα αναφερόμενος σ'αυτό να σας ρωτήσω το εξής: Αφ'ενός διακηρύξεις, όπως εκείνη του Νέου Δελχί είναι ευπρόσδεκτος από το STATE DEPARTMENT. Από την άλλη - και αναφέρομαι στη δήλωση του κ. Γουάϊνμπεργκερ - υπάρχουν και αντιδράσεις. Νομίζετε ότι υπάρχουν και τι είδους πιέσεις και αν'όχι προβλέπετε ότι θα υπάρξουν στο μέλλον και πώς θα τις αντιμετωπίσετε;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Θα σας απαντήσω πολύ απλά: Ναι, από τότε που γεννηθήκα αισθάνομαι πιέσεις. Είμαι συνηθισμένος. Αντιδρώ με το να εργάζομαι για την επικράτηση των αξιών που στηρίζει ο ελληνικός λαός, και γενικότερα η Ανθρωπότητα. Είμαστε αφοσιωμένοι στην υπόθεση της Ειρήνης και ελπίζω το ΝΑΤΟ, κάποια στιγμή, θα σκεφθεί και την ειρήνη, αντί του εξοπλισμού και της αντιπαράθεσης. Το γεγονός ότι είμαστε μέλη του ΝΑΤΟ, δεν σημαίνει ότι είμαστε δεσμευμένοι να ακολουθήσουμε πολιτικές που υιοθετεί το ΝΑΤΟ. Κι'αυτό για ένα απλούστατο λόγο. Για πρώτη φορά - και νομίζω ότι η δήλωση

αυτή έχει κάποια σημασία - για πρώτη φορά... Όλοι μας έχουμε "βέτο" στο ΝΑΤΟ. Κι αυτό σημαίνει ότι ανά πάσα στιγμή μπορούμε να αρνηθούμε μια οποιαδήποτε πολιτική. Το "βέτο" αυτό δεν περιορίζεται μόνο για τις μεγάλες δυνάμεις. Και δεν θέλουμε οι μεγάλες δυνάμεις να υπαγορεύουν το μέλλον του ελληνικού λαού.

-----